

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observationes in Cap. VIII. De delictis & quasi Delictis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

pereuntibus. Tenetur ob culpam levem. 1. Si se Deponenti obtulerit; 2. Si mercedem ob custodiam stipulatus sit; 3. Si casum, fortuitum etiam, in se receperit; 4. Si non reddiderit Petenti, resque deinceps perierit.

Contractus Depositii transfertur in Contractum Locationis, cum Depositarius rem accipit sub Pacto Salarii. Pars potior hujus expositionis desumpta est ex Commentario GONZALIS in Cap. 4. de Commodato n. 4. Ea locum habet in Commodato, Pignore, Locatione, erga quæ adjiciendum est, quod cum Pignus & Locatio in utriusque Contrahentis utilitatem vergant; Creditor, & Conductor tenentur ob culpam levem: Commodatum verò, cum fiat solius Commodatarii gratiâ: hic tenetur ob culpam levissimam; & cum Depositum solius Deponentis lucro fiat, Depositarius non nisi ob latam negligentiam tenetur, ratione naturæ Contractus.

REG. IX. usque ad XIV. respiciunt Contractum Pignoris, qui duplicem Actionem parit; unam, in favorem Creditoris; aliam in Debitoris gratiam: quod illi commune est cum omnibus Contractibus, qui ad utriusque utilitatem vergunt. Utraque Actio, Pignoratitia nuncupatur; id quod est notabilius, reperitur in REG. XI. nempe si Fundus duabus Personis successivè obligatus sit, prior vincit posteriorem, quamvis hæc antè illam possessionem acceperit, quâ in re Contractus hic à Contractu venditionis differt in quo is, cui merx tradita fuit, antepositur ei, cui antè vendita fuerat: discrimen ortum ex eo, quod Hypotheca nascatur ex die Pignoris; res autem non fiat Emptoris, nisi postquam ei tradita est. Vid. CANISIUM in REG. 54. in 6. *Qui Prior est Tempore, potior est Jure.*

REG. XIII. & XIV. ostendunt Contractum hunc nonnunquam esse usurarium, sicut Contractus venditionis; idque locum habet, cum Mutuum sub pignore, aut venditione simulatur, quod accidit, si fructus, usurarum locum teneant; id expositum fuit in Tractatu de Contractibus.

Quod legitur in fine REG. IX. falsum videtur: nempe, Creditorem, qui rem pignori obligatam persequi non potest, si à tertio Detentore præscripta fuerit, posse, si illa possideatur ab alio, quam qui eam præscripsit, hoc enim in casu non fit pignoratitio.

REG. XV. XVI. XVII. XVIII. quæ Venditionem respiciunt, eximie sunt; sed circa hoc Argumentum non erudiunt sufficienter. Nihil hæc dicitur de Pactis Contractui appositis, quorum tamen fit mentio in Jure Canonico; non restringitur in rescissionem, ad Casum læsionis ultra dimidiam justii pretii partem, ad venditionem Bonorum Immobilium & Mobilium magni pretii; non fit sermo de rescissione læsionis gravis infra medietatem justii pretii, quæ fieri debet in Foro Interiori; non dicitur perspicue, Emptori competere electionem, vel supplendi, quod justo pretio deest, vel Contractum solvendi, recuperatâ pecuniâ solutâ.

Exceptioni REG. XVII. adjicienda erant verba hæc *vel scire potest*; videlicet cum vitium manifestum est. *Exceptioni I. & II.* adjiciendum erat, quod, ubi Emptor Judicio evictus est, ad quod Venditor non fuit vocatus, ille hunc ad præstandam evictionem vocare potest, solvendo Judicii sumptus. Alia etiam Exceptio ab Autore omittitur; nempe si Emptor ab hac præstatione Venditorem nominatim liberaverit; quo in casu Venditor non tenetur, nisi vendiderit fundum, quem alienum esse sciebat, quo in casu pretium restituere debet. Quod dictum fuit supra de rescissione Contractus venditionis in casu læsionis ultra dimidiam justii pretii, peculiare est huic Contractui, ita, ut non habeat locum in ullo eorum, qui valde ei affines sunt; puta Permutatione, Locatione, Emphyteusi: multò minus in aliis, nempe, in Transactionibus: Vid. *Notas Juris Gallici in Institut. JUSTINIANI. Lib. I. tit. de Empt. Vend.*

REG. XIX. XX. XXI. & XXII. respiciunt Locationem; earum Doctrina bona est, sed insufficientis. Primò, omittitur Locatio Operarum, aut Mercenariorum, qui conducuntur, vel ad operam diurnam, vel ad certum opus integrum: sed fit solum sermo de Locatione Rerum Mobilium, & Fundorum, quæ vocatur *ad firmam*, quæ novem annos excedere non potest; vel Contractus Emphyteuticus, qui ad venditionem accedit in eo, quod utile Dominium, aut in perpetuum, aut in longum tempus transferat. Porro, hæc duæ Locationis species valde inter se, quoad materiam, discrepant; nempe, operas, quæ sunt res faciendæ, tam inter se differentes, quot sunt varia artificia, aut servitia: aliundè, Res Mobiles jam factas, & Fundos jam existentes; undè fit ut hic locentur usus aut fructus, illic labor, solertia, industria.

Loquendo de Locatione Mobilium & Fundorum, nec non de causis resolutionis ipsius, plures omittuntur sedulo collectæ ab Autore *Notarum Laudatarum* TIT. de locat. omittitur quoque discussio obligationum mutuarum Locatoris & Conductoris *ibid.* observatarum: datur *ibid.* definitio Locationis, quæ, junctâ expositione Autoris, egregiam lucem affert præcipuis discriminibus duplicis Locationis supra observatæ.

Denique, Locatio, multum accedit ad Emptionem; nam, cum Operarius, aut alius quilibet Mercenarius, conducitur, ad aliquod opus faciendum ejus labor emitur; si conducantur Mobilia aut Prædia, illorum usus, horum fructus emuntur; sicut in venditione pretium determinatum esse debet, ita merces in Locatione. Ea quæ desunt circa Quasi-Contractus, suppleri possunt ex *Instit. JUSTINIANI Lib. III. Tit. de Obligation. quæ ex quas.* sicut ea, quæ omissa sunt circa Societatem & Mandatum, ex eisdem *Instit. Tit. de Societ. & Mandato ibid.*

OBSERVATIONES in CAP. VIII. de DELICTIS & QUASI-DELICTIS.

Cum hoc Caput sit sequela CAP. VI. loquentis de Obligationibus, quæ dicuntur provenire ex Contractibus, aut Quasi-Contractibus, Delictis aut Quasi-Delictis, respicere solum debet obligationes erga Proximum, quales sunt eæ, quæ nascuntur ex Contractibus. Autor nihilominus de aliis Delictis agit, quamvis iis, quæ erga Proximum obligant; talia sunt eæ, quæ specialiter erga DEUM obligant: nempe, Sacrilegium, Blasphemia, &c. Verosimile est, hoc factum fuisse, quia omne Delictum obligat ad penam, & ratione hujus Obligationis, Autor duxit, se loqui posse de omni specie Delicti.

Inseruit Titulos de *Furtis*, de *Raptor. de Homic. de Filiis exp. de Injuriis & damno dato*, quia præcipua sunt eorum, quibus obligatio erga Proximum suscipitur.

Quod de punitione dicit, est repetitio eorum, quæ dixit *Lib. I. Cap. VIII. IX. X. XI. XII. XIII.* pleræque Regulæ indicant solum Textus, qui loquuntur de punitione Criminum propositorum.

OBSERVATIONES in CAP. IX. de EXCEPTIONIBUS & LIBERATIONIBUS.

TITULUS hic respondet TIT. *Institutionum JUSTINIANI: Quibus modis tollatur obligatio.*

LIBERATIO vel *Solutio*, est Exceptio adversus Actionem propositam ratione obligationis cujuspiam: Sed non omnis Exceptio desumitur ex solutione, verum etiam ex vitiis & nullitatibus obligationis. Probatur hoc per REG. I. quæ tres Exceptionum causas continet. Aliarum Regularum pleræque respiciunt Exceptiones sumptas pro Defensionibus, & consideratas respectu Actionum; undè fit, ut id, quod dictum fuit de *Reo* Cap.